

Секція 2

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Андрейченко С. С.

*доктор юридичних наук, завідувач кафедри міжнародного права
та порівняльного правознавства*

Міжнародного гуманітарного університету

МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Україна, ратифікувавши Угоду про асоціацію з ЄС взяла на себе зобов'язання здійснювати поступову адаптацію законодавства України до *acquis* ЄС відповідно до напрямів, визначених в Угоді, та забезпечувати ефективне її виконання. Одним із векторів співробітництва України та ЄС є захист навколишнього природного середовища з метою реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки. Вирішення завдання охорони навколишнього природного середовища неможливе без вирішення низки складних питань, одним із яких є питання поводження із сільськогосподарськими відходами.

У Національній стратегії управління відходами в Україні до 2030 р. констатується, що значні обсяги накопичених в Україні відходів та відсутність ефективних заходів, спрямованих на запобігання їх утворенню, утилізацію, знешкодження та видалення, поглиблюють екологічну кризу і стають гальмівним фактором розвитку національної економіки. У сфері управління відходами сільського господарства України основними проблемами є: неналежний рівень дотримання вимог законодавства; низький рівень поінформованості та обізнаності фахівців сільськогосподарського сектору щодо можливостей та переваг оброблення чи повторного використання відходів; низький рівень поінформованості

інвесторів щодо можливостей виробництва нових продуктів із сільськогосподарських відходів; відсутність дієвого механізму залучення приватних інвестицій для розвитку об'єктів сільськогосподарського сектору; низький рівень ефективності управління стратегічними об'єктами у сфері поводження з відходами сільськогосподарського сектору [1]. Така ситуація обумовлює необхідність створення та забезпечення належного функціонування загальнодержавної системи управління відходами та прийняття необхідних заходів з метою виконання Україною відповідних міжнародних зобов'язань у сфері поводження з відходами.

Одним із джерел продукування небезпечних видів відходів в Україні є аграрний сектор економіки. В глобальному масштабі сільське господарство спричиняє 10%-12% загальних викидів антропогенних парникових газів та 56% викидів парникових газів, що не пов'язані зі CO₂, головним чином через викиди закису азоту з ґрунтів та викидів метану великої рогатої худоби. Окрім викидів парникових газів та споживання енергії, сільське господарство є найбільшим споживачем води в більшості країн і, відповідно, також є значним джерелом її забруднення [2]. Неконтрольоване та стрімке накопичення відходів аграрного сектору та нераціональне поводження з такими відходами становить загрозу довкіллю, здоров'ю населення, загрозу національній безпеці України, спричинює інші тяжкі економічні, соціальні та екологічні наслідки.

Стале та раціональне поводження з відходами, в тому числі, сільськогосподарськими, є одним із домінуючих напрямків діяльності європейських країн щодо охорони довкілля і ресурсозбереження. Цільова стратегія з попередження та рециклінгу відходів, прийнята у ЄС у 2005 році визначає відходи як «природоохоронний, соціальний та економічний вибір європейців». Стратегія розцінює відходи як економічну можливість і як ресурси для промисловості [3, с. 89]. Загалом в ЄС не має окремих законодавчих актів щодо сільськогосподарських відходів. Тому при розробці політики у сфері сільськогосподарських відходів відповідно до

правил ЄС, необхідне посилення до загального законодавства щодо відходів.

Україна вже транспонувала частину законодавства ЄС, що регулює сільськогосподарські відходи, зокрема, що стосується регулювання побічних продуктів тваринного походження (Директива ЄС 1774/2002). Однак передбачається подальша гармонізація законодавства для виконання Україною міжнародних зобов'язань згідно Угодою про Асоціацію. В ЄС сільськогосподарські відходи регулюються головним чином рамковою директивою з відходів – Директивою 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради про відходи та скасування окремих Директив від 19 листопада 2008 р.

Директива запроваджує заходи із захисту довкілля та здоров'я людей шляхом попередження або зниження негативних впливів виробництва й поводження з відходами, а також зменшення загальних наслідків використання ресурсів та підвищення ефективності такого використання. До основних орієнтирів відносяться: інтеграція завдань захисту довкілля та здоров'я людей із заходами по максимальному використанню ресурсного потенціалу відходів; встановлення ієрархії пріоритетів щодо поводження з відходами; регламентація порядку віднесення відходів до категорії небезпечних; запровадження принципу розширеної відповідальності виробника; вимоги до планування управління відходами [4].

Отже, ефективне управління сільськогосподарськими відходами в Україні передбачає дотримання засад циклічної економіки, мінімізацію негативного впливу на довкілля, безвідходність виробництва, забезпечення ієрархії управління відходами, системність та плановість у здійсненні реформи щодо управління відходами в Україні на загальнодержавному, регіональному та локальному рівнях. Україна має застосувати законодавчі, політичні, економічні інструменти з метою ефективного виконання міжнародних зобов'язань щодо поводження із сільськогосподарськими відходами, взятих на себе згідно Угоди про асоціацію з ЄС. Пе-

ред Україною стоїть нагальне завдання впровадження відповідних положень міжнародних актів щодо поводження з відходами у національне законодавство та визначення механізмів реалізації таких положень з урахуванням українських реалій та потреб.

Література:

1. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 р. від 8 листопада 2017 р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=250431699>.
2. Scharfy D., Boccali N., Stucki M. Clean Technologies in Agriculture. – How to Prioritise Measures? Sustainability. 2017. № 9. 22 p. URL: <http://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1303/pdf>.
3. Міщенко В. С., Виговська Г. П., Маковецька Ю. М., Омеляненко Т. Л. Удосконалення системи управління відходами в Україні в контексті європейського досвіду. Київ : «Лазурит-Поліграф», 2012. 120 с.
4. Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради про відходи та скасування окремих Директив від 19 листопада 2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b02.

Чайковський Ю. В.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного
та європейського права Національного університету
«Одеська юридична академія»*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ПІД ВПЛИВОМ СУЧАСНИХ КОНФЛІКТІВ

Міграційні процеси, викликані необхідністю зміни місця постійного проживання під впливом збройного конфлікту всередині держави є найбільшим викликом сучасному міжнародному співтовариству. Недосконалість міжнародно-правових норм у сфері міграції, а також неготовність і неспроможність держав самостійно впоратися з вимушеними міграційними потоками призводить до так званих «міграційних колапсів», коли проблема вимушених мігрантів посилюється у рази за її несвоечасного вирішення. В першу чергу, від таких вимушених збройним конфліктом міграційних потоків страждають сусідні з конфліктуючим держави, що змушує їх постфактум посилювати міграційне зако-